

Βρυξέλλες, 11.6.2015
COM(2015) 290 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**σχετικά με την υλοποίηση της μακροοικονομικής χρηματοδοτικής συνδρομής προς
τρίτες χώρες το 2014**

{SWD(2015) 115 final}

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	3
2. ΙΣΤΟΡΙΚΟ.....	3
2.1. Οι εξελίξεις τα τελευταία χρόνια.....	3
2.2. Κανονισμός-πλαίσιο της ΜΧΣ.....	5
3. ΠΡΑΞΕΙΣ ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΤΟ 2014	7
3.1. Επισκόπηση.....	7
3.2. Μεμονωμένες πράξεις στις δικαιούχες χώρες κατά τη διάρκεια του 2014.....	8
3.2.1. Γεωργία.....	8
3.2.3. Δημοκρατία της Κιργιζίας	9
3.2.4. Τυνησία.....	10
3.2.5. Ουκρανία	11
4. ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΣΩΣΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΤΗΣ ΜΧΣ: ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΙΣ.....	13
4.1. Επιχειρησιακές αξιολογήσεις.....	13
4.2. Εκ των υστέρων αξιολογήσεις	13
5. ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΚΑΙ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ — ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ.....	13

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Η υλοποίηση της μακροοικονομικής χρηματοδοτικής συνδρομής προς τρίτες χώρες το 2014

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η μακροοικονομική χρηματοδοτική συνδρομή, ή ΜΧΣ, είναι ένα χρηματοδοτικό μέσο της ΕΕ που έχει σχεδιαστεί για την αντιμετώπιση εξαιρετικών εξωτερικών χρηματοδοτικών αναγκών των χωρών που έχουν γεωγραφική, οικονομική και πολιτική εγγύτητα με την ΕΕ. Στόχος της είναι η ενίσχυση της μακροοικονομικής και δημοσιονομικής σταθερότητας στις υποψήφιες και πιθανές υποψήφιες χώρες και στις χώρες της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας, ενθαρρύνοντας παράλληλα την εφαρμογή κατάλληλων διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων. Συμπληρώνει και προϋποθέτει την ύπαρξη ενός προγράμματος προσαρμογής και μεταρρυθμίσεων που έχει συμφωνηθεί με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ). Η ΜΧΣ αποτελεί μέσο στήριξης του ισοζυγίου πληρωμών. Είτε λαμβάνει τη μορφή δανείων, για τα οποία η Επιτροπή δανείζεται τα αναγκαία κονδύλια στις κεφαλαιαγορές και στη συνέχεια τα δανείζει στη δικαιούχο χώρα, είτε, σε ειδικές περιπτώσεις, λαμβάνει τη μορφή επιχορηγήσεων, που χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ.

Το 2014 χαρακτηρίστηκε από την επίτευξη προόδου όσον αφορά την εφαρμογή διαφόρων πράξεων ΜΧΣ που είχαν καθυστερήσει προηγουμένως (για την Γεωργία, την Ιορδανία, την Κιργιζία και την Τυνησία) και από την ταχεία επιδείνωση της πολιτικής και οικονομικής κατάστασης στην Ουκρανία, γεγονός που οδήγησε σε μια σειρά από μεγάλης κλίμακας πράξεις ΜΧΣ.

Η παρούσα ετήσια έκθεση καταρτίζεται σύμφωνα με τις υποχρεώσεις της Επιτροπής για παροχή πληροφοριών όπως καθορίζονται στις διάφορες αποφάσεις του Συμβουλίου και κοινές αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με πράξεις ΜΧΣ. Συνοδεύεται από έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που παρέχει πιο διεξοδικές πληροφορίες και ανάλυση του μακροοικονομικού πλαισίου και της εφαρμογής μεμονωμένων πράξεων ΜΧΣ.

2. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

2.1. Οι εξελίξεις τα τελευταία χρόνια

Η παγκόσμια οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση του 2008-09, η οποία επηρέασε σοβαρά τις αναδυόμενες οικονομίες των γειτονικών χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οδήγησε σε απότομη αύξηση των αιτήσεων για χρηματοδοτική στήριξη από την ΕΕ, περιλαμβανομένης της ΜΧΣ. Στα τέλη του 2009, το Συμβούλιο Υπουργών ενέκρινε τέσσερα προγράμματα ΜΧΣ για την παροχή στήριξης στην Αρμενία, τη Βοσνία και Ερζεγοβίνη, τη Γεωργία και τη Σερβία. Επίσης, το 2009, η προηγουμένως εγκριθείσα

ΜΧΣ για το Κοσσυφοπέδιο¹ παρατάθηκε κατά ένα έτος. Το 2010, αποφασίστηκαν δύο ακόμη προγράμματα υπέρ της Ουκρανίας και της Μολδαβίας, αυτή τη φορά — μετά την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας — από τους συννομοθέτες της ΕΕ, το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο. Οι πράξεις ΜΧΣ για τη Γεωργία και το Κοσσυφοπέδιο οριστικοποιήθηκαν το 2010. Το 2011, το 2012 και το 2013, η Επιτροπή ολοκλήρωσε την εφαρμογή των προγραμμάτων ΜΧΣ για την Αρμενία, τη Βοσνία και Ερζεγοβίνη, τη Μολδαβία και τη Σερβία.

Η γενική οικονομική κατάσταση κατά το 2010 και στις αρχές του 2011 βελτιώθηκε σημαντικά και χαλάρωσε κάπως την πίεση επί της θέσης του ισοζυγίου πληρωμών των επιλέξιμων για ΜΧΣ χωρών. Η τάση αυτή οδήγησε σε μείωση του αριθμού των νέων πράξεων ΜΧΣ που προτείνονται ή εγκρίνονται: μόνο δύο πράξεις προτάθηκαν από την Επιτροπή (για τη Γεωργία και για τη Δημοκρατία της Κιργιζίας, αμφότερες το 2011). Η έντονη μείωση της έγκρισης νέων πράξεων ΜΧΣ αντικατόπτριζε επίσης καθυστερήσεις στη νομοθετική διαδικασία, λόγω διαφωνίας μεταξύ των συννομοθετών σχετικά με τον τρόπο εφαρμογής του νέου κανονισμού επιτροπολογίας για τις αποφάσεις για τη χορήγηση ΜΧΣ. Το ζήτημα αυτό επιλύθηκε μόλις το 2013².

Από το δεύτερο εξάμηνο του 2011 και μετά, οι όροι χρηματοδότησης στις παγκόσμιες κεφαλαιαγορές επιδεινώθηκαν σημαντικά, αντανakλώνοντας εν μέρει τις επιπτώσεις της κρίσης του δημόσιου χρέους στη ζώνη του ευρώ. Επιπλέον, η Αραβική Άνοιξη και οι επακόλουθες πολιτικές και οικονομικές αναταραχές στις αραβικές μεσογειακές χώρες εταίρους προκάλεσαν αυξημένη πίεση στους προϋπολογισμούς και την εξωτερική δημοσιονομική θέση των χωρών αυτών. Οι εξελίξεις αυτές οδήγησαν σε αυξημένη ζήτηση για ΜΧΣ το 2012 και 2013, με αιτήσεις στήριξης από την Αίγυπτο, την Ιορδανία και την Τυνησία. Οι αποφάσεις για τη χορήγηση ΜΧΣ προς την Ιορδανία και την Τυνησία εγκρίθηκαν από τους συννομοθέτες τον Δεκέμβριο του 2013 και τον Μάιο του 2014, ενώ η πρόταση απόφασης της Επιτροπής για την παροχή ΜΧΣ στην Αίγυπτο ανεστάλη εν αναμονή της σύναψης συμφωνίας, μεταξύ της Αιγύπτου και του ΔΝΤ, για εκταμίευση προγράμματος του ΔΝΤ και επίσης σε ανταπόκριση στις πολιτικές εξελίξεις στη χώρα αυτή.

Το 2014, οι συγκρούσεις στην ανατολική Ουκρανία και η έντονη επιδείνωση της οικονομικής και δημοσιονομικής κατάστασης της χώρας ενεργοποίησαν τη στήριξη μέσω ΜΧΣ σε ένα άνευ προηγουμένου επίπεδο, με τη μορφή δανείων στο σύνολό της. Οι εκταμιεύσεις στο πλαίσιο δύο αποφάσεων που εγκρίθηκαν το 2002 και το 2010 έχουν αρχίσει, μετά την επικύρωση των σχετικών εγγράφων ΜΧΣ από το ουκρανικό Κοινοβούλιο. Επιπλέον, το Συμβούλιο ενέκρινε μια νέα πράξη ΜΧΣ για την Ουκρανία τον Απρίλιο του 2014, με τη διαδικασία του επείγοντος (άρθρο 213 ΣΛΕΕ) και το σχετικό ποσό εκταμιεύθηκε πλήρως το 2014.

¹ Ο χαρακτηρισμός αυτός δεν θίγει τις θέσεις ως προς το καθεστώς και είναι σύμφωνος με το ψήφισμα 1244 του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ και τη γνωμοδότηση του Διεθνούς Δικαστηρίου για τη διακήρυξη της ανεξαρτησίας του Κοσσυφοπεδίου.

² Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. τις εκθέσεις της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την υλοποίηση της μακροοικονομικής χρηματοδοτικής συνδρομής προς τρίτες χώρες το 2012 (COM(2013) 426) και το 2013 (COM(2014) 372).

2.2. Κανονισμός-πλαίσιο της ΜΧΣ

Ήδη από το 2003, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο είχε προσδιορίσει ως μία από τις βασικές αδυναμίες του μέσου της ΜΧΣ τη χρονοβόρα διαδικασία λήψης αποφάσεων. Στο πλαίσιο του συστήματος που ίσχυε τότε, οι αποφάσεις για κάθε πράξη ΜΧΣ λαμβάνονταν κατά περίπτωση από το Συμβούλιο, μετά από διαβούλευση με το Κοινοβούλιο. Μετά την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας την 1 Δεκεμβρίου 2009, οι νομοθετικές αποφάσεις για μεμονωμένες πράξεις ΜΧΣ λαμβάνονται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο στο πλαίσιο της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας (συναπόφαση), με αποτέλεσμα μια ακόμη πιο χρονοβόρα διαδικασία λήψης αποφάσεων. Ωστόσο, όπως απεδείχθη με την χρηματοπιστωτική κρίση και την κρίση του δημόσιου χρέους, η αποτελεσματική αντιμετώπιση έκτακτων μακροοικονομικών και δημοσιονομικών καταστάσεων απαιτεί ένα εργαλείο αντιμετώπισης της κρίσης που θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί γρήγορα και αποτελεσματικά.

Ανταποκρινόμενη στην ανάγκη για επιτάχυνση της διαδικασίας λήψης αποφάσεων και για εξορθολογισμό του μέσου της ΜΧΣ, η Επιτροπή υπέβαλε, στις 4 Ιουλίου 2011, πρόταση για κανονισμό πλαίσιο περί καθορισμού γενικών διατάξεων για τη μακροοικονομική χρηματοδοτική συνδρομή σε τρίτες χώρες³. Κύριοι στόχοι της πρότασης ήταν: (i) να καταστεί η ΜΧΣ αποτελεσματικότερη, με ταχύτερη και αποτελεσματικότερη διαδικασία λήψης αποφάσεων· (ii) να ευθυγραμμιστεί η εν λόγω διαδικασία με εκείνη των υπόλοιπων χρηματοδοτικών μέσων, κυρίως αυτών που συνδέονται με τις εξωτερικές σχέσεις· και (iii) να επισημοποιηθούν, να αποσαφηνιστούν και να απλουστευθούν οι κανόνες που διέπουν τη ΜΧΣ.

Η πρόταση αποτέλεσε αντικείμενο εκτεταμένων συζητήσεων με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Η Επιτροπή έκρινε ότι η φύση της πρότασης είχε αλλάξει κατά τη μακρόχρονη νομοθετική διαδικασία και ότι, εάν εγκρινόταν, ο κανονισμός πλαίσιο για την ΜΧΣ θα συνιστούσε σοβαρή παραβίαση της διοργανικής ισορροπίας, επηρεάζοντας ιδίως το δικαίωμα νομοθετικής πρωτοβουλίας της Επιτροπής⁴. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή αποφάσισε, στις 8 Μαΐου 2013, να αποσύρει την πρότασή της.

Μετά την απόσυρση της πρότασης εκ μέρους της Επιτροπής, στις 18 Ιουλίου 2013, το Συμβούλιο άσκησε προσφυγή ακυρώσεως κατά της απόσυρσης εκ μέρους της Επιτροπής ενώπιον του Δικαστηρίου δυνάμει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ⁵. Το Δικαστήριο, με την απόφασή του της 14ης Απριλίου 2015, απέρριψε την προσφυγή του Συμβουλίου και έκρινε ότι η απόσυρση της πρότασης από την Επιτροπή ήταν δικαιολογημένη. Το Δικαστήριο επιβεβαίωσε επίσης ότι η Επιτροπή ενήργησε καταλλήλως αποσύροντας την πρότασή της, δεδομένου ότι οι τροπολογίες που είχαν προταθεί από τους συννομοθέτες θα είχαν αλλοιώσει ουσιαστικά την πρόταση, εμποδίζοντάς την να επιτύχει τους κύριους στόχους της. Ως εκ τούτου, οι νομοθετικές αποφάσεις για μεμονωμένες πράξεις ΜΧΣ

³ COM(2011) 396 final της 4.7.2011.

⁴ Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. την έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την υλοποίηση της μακροοικονομικής χρηματοδοτικής συνδρομής προς τρίτες χώρες το 2013 (COM(2014) 372).

⁵ Υπόθεση C-409/13.

εξακολουθούν να εκδίδονται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο κατά περίπτωση, σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία⁶.

Η πρόσφατη εμπειρία, και ιδίως η ανάγκη για την ταχεία έναρξη νέων πράξεων ΜΧΣ στην Ουκρανία το 2014 και το 2015, τόνισε εκ νέου την ανάγκη να εξασφαλιστεί ότι η ΜΧΣ, ως μέσο έκτακτης ανάγκης, θα μπορεί να κινητοποιηθεί γρήγορα ως αντίδραση σε καταστάσεις κρίσης. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θα συνεχίσει να διερευνά τρόπους για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της διαδικασίας λήψης αποφάσεων.

⁶ Στο πλαίσιο της έγκρισης της απόφασης 778/2013/ΕΕ για τη χορήγηση περαιτέρω μακροοικονομικής χρηματοδοτικής συνδρομής στη Γεωργία, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εξέδωσαν κοινή δήλωση που αντικατοπτρίζει συμβιβασμούς μεταξύ των δύο συννομοθετών κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων για τον κανονισμό πλαίσιο και τη διαδικασία συνδιαλλαγής για την απόφαση σχετικά με τη Γεωργία (ΕΕ L 218 της 14.8.2013, σ. 18). Η δήλωση είναι πολιτική συμφωνία χωρίς νομικώς δεσμευτικά αποτελέσματα.

3. ΠΡΑΞΕΙΣ ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΤΟ 2014

3.1. Επισκόπηση

Το 2014 σημειώθηκε πρόοδος σχετικά με τις ακόλουθες αποφάσεις ΜΧΣ:

- Τον Αύγουστο του 2013, οι συννομοθέτες ενέκριναν την πρόταση της Επιτροπής του 2011 για την παροχή μακροοικονομικής χρηματοδοτικής συνδρομής προς τη Γεωργία για ποσό ύψους 23 εκατ. ευρώ σε δάνεια και 23 εκατ. ευρώ σε μη επιστρεπτές επιχορηγήσεις. Τα έγγραφα τα σχετικά με την ΜΧΣ υπογράφηκαν το 2014. Το στοιχείο επιχορήγησης της πρώτης δόσης (13 εκατ. ευρώ) εκταμιεύθηκε τον Ιανουάριο του 2015 και το τμήμα του δανείου της πρώτης δόσης (10 εκατ. ευρώ) τον Απρίλιο. Η εκταμίευση της δεύτερης δόσης (ύψους 23 εκατ. ευρώ) προβλέπεται για το καλοκαίρι του 2015, υπό την προϋπόθεση ότι το πρόγραμμα του ΔΝΤ θα παραμείνει στη σωστή πορεία και ότι η Γεωργία θα εφαρμόσει τα μέτρα πολιτικής που έχουν συμφωνηθεί στο μνημόνιο συνεννόησης (ΜΣ).
- Τον Απρίλιο του 2013, η Επιτροπή πρότεινε μια νέα απόφαση για την παροχή 180 εκατ. ευρώ σε δάνεια στην Ιορδανία· η πρόταση εγκρίθηκε στα τέλη Δεκεμβρίου του 2013. Το μνημόνιο συνεννόησης και η συμφωνία δανειακής διευκόλυνσης υπογράφηκαν από τις αρχές της Ιορδανίας και την ΕΕ τον Μάρτιο του 2014. Η πρώτη δόση (100 εκατ. ευρώ) εκταμιεύθηκε τον Φεβρουάριο του 2015. Η δεύτερη δόση αναμένεται να εκταμιευθεί επίσης το 2015.
- Η πρόταση της Επιτροπής του 2011 για την παροχή κατ' εξαίρεση ΜΧΣ στη Δημοκρατία του Κιργιζιστάν για ποσό 15 εκατ. ευρώ υπό μορφή δανείων και 15 εκατ. ευρώ υπό μορφή μη επιστρεπτών επιχορηγήσεων, εγκρίθηκε τον Οκτώβριο του 2013. Τα έγγραφα τα σχετικά με την ΜΧΣ υπογράφηκαν το 2014 και κυρώθηκαν από το Κοινοβούλιο της Κιργιζίας τον Φεβρουάριο του 2015. Η εκταμίευση τόσο της πρώτης όσο και της δεύτερης δόσης προγραμματίζεται για το 2015.
- Τον Δεκέμβριο του 2013, η Επιτροπή υπέβαλε νέα πρόταση για τη χορήγηση ΜΧΣ στην Τυνησία ύψους 250 εκατ. ευρώ υπό μορφή δανείων. Η απόφαση εγκρίθηκε από τους συννομοθέτες τον Μάιο του 2014 και το υπογεγραμμένο μνημόνιο συνεννόησης και η συμφωνία δανειακής διευκόλυνσης κυρώθηκαν από το Κοινοβούλιο της Τυνησίας τον Μάρτιο του 2015. Κατά τη διάρκεια της νομοθετικής διαδικασίας το ποσό της συνδρομής αυξήθηκε σε 300 εκατ. ευρώ. Η συνδρομή αναμένεται να υλοποιηθεί το 2015 και το 2016 και η πρώτη δόση (100 εκατ. ευρώ) αναμένεται να εκταμιευθεί τον Μάιο.

Για την Ουκρανία, εκταμιεύθηκαν συνολικά 1,36 δισεκατ. ευρώ υπό μορφή δανείων στο πλαίσιο δύο προγραμμάτων ΜΧΣ το 2014. Το πρώτο (ΜΧΣ Ι), βασισμένο στις αποφάσεις που εγκρίθηκαν το 2002 και το 2010, παρέσχε ΜΧΣ συνολικού ύψους 610 εκατ. ευρώ. Η πρώτη δόση ύψους 100 εκατ. ευρώ εκταμιεύθηκε τον Μάιο του 2014, λίγο μετά από την έγκριση, εκ μέρους του ΔΝΤ, μιας νέας συμφωνίας stand-by δύο ετών για την Ουκρανία. Η δεύτερη δόση, ύψους 260 εκατ. ευρώ, εκταμιεύθηκε τον Νοέμβριο του 2014, ενώ η τρίτη (250 εκατ. ευρώ) εκταμιεύθηκε τον Απρίλιο του 2015. Τον Απρίλιο του 2014, το Συμβούλιο ενέκρινε δεύτερο πρόγραμμα ΜΧΣ για την Ουκρανία ύψους 1

δισεκατ. ευρώ υπό μορφή δανείων (ΜΧΣ ΙΙ), με τη διαδικασία του επείγοντος (άρθρο 213 ΣΛΕΕ). Το συνολικό ποσό της ενίσχυσης εκταμιεύθηκε σε δύο δόσεις ύψους 500 εκατ. ευρώ έκαστη, τον Ιούνιο και τον Δεκέμβριο του 2014. Στις 8 Ιανουαρίου του 2015, η Επιτροπή πρότεινε ένα τρίτο πρόγραμμα ΜΧΣ ύψους έως 1,8 δισεκατ. ευρώ σε δάνεια, το οποίο εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο στις 15 Απριλίου του 2015. Από κοινού, οι τρεις πράξεις ΜΧΣ στην Ουκρανία ανέρχονται σε 3,41 δισεκατ. ευρώ, ποσό που αντιπροσωπεύει το μεγαλύτερο μέχρι στιγμής ποσό ενωσιακής χρηματοδοτικής συνδρομής που παρέχεται σε τρίτη χώρα σε τόσο σύντομο χρονικό διάστημα.

3.2. Μεμονωμένες πράξεις στις δικαιούχες χώρες κατά τη διάρκεια του 2014

3.2.1. Γεωργία

Το 2013, εκδόθηκε απόφαση για πρόγραμμα ΜΧΣ για τη Γεωργία συνολικού ύψους 46 εκατ. ευρώ. Η ΜΧΣ, η οποία πρόκειται να χορηγηθεί κατά το ήμισυ με τη μορφή δανείων και κατά το ήμισυ με τη μορφή επιχορηγήσεων, θα εκταμιευθεί σε δύο δόσεις. Μετά τη σύναψη, εκ μέρους της Γεωργίας, νέου προγράμματος εκταμιεύσεων με το ΔΝΤ τον Ιούλιο του 2014, οι διαπραγματεύσεις για τη ΜΧΣ επανενεργοποιήθηκαν (είχαν ανασταλεί από το 2011, επειδή η Γεωργία δεν είχε αντλήσει χρηματοδότηση από το υφιστάμενο πρόγραμμα του ΔΝΤ). Τα έγγραφα τα σχετικά με την ΜΧΣ υπογράφηκαν και, όπου απαιτείται, κυρώθηκαν από το Κοινοβούλιο της Γεωργίας τον Δεκέμβριο του 2014. Το στοιχείο επιχορήγησης της πρώτης δόσης (13 εκατ. ευρώ) εκταμιεύθηκε τον Ιανουάριο του 2015 και το στοιχείο δανείου (10 εκατ. ευρώ) τον Απρίλιο του 2015. Η εκταμίευση της δεύτερης δόσης της ΜΧΣ (συνολικού ύψους 23 εκατ. ευρώ) έχει προγραμματιστεί για το δεύτερο εξάμηνο του 2015, με την επιφύλαξη ότι η Γεωργία θα διατηρήσει το πρόγραμμα του ΔΝΤ στην ορθή πορεία και θα εφαρμόσει τα μέτρα που έχουν συμφωνηθεί στο ΜΣ.

Μολονότι η αύξηση του ΑΕΠ στη Γεωργία επιταχύνθηκε από 3,2 % το 2013 σε 4,7 % το 2014, αντικατοπτρίζοντας την αύξηση της κατανάλωσης και την ανάκαμψη των ιδιωτικών επενδύσεων, η μακροοικονομική κατάσταση παραμένει ευάλωτη. Παράλληλα με την οικονομική μεγέθυνση, ο πληθωρισμός αυξήθηκε σε 3,1 % το 2014, παρά το μετριαστικό αποτέλεσμα της πτώσης των τιμών του πετρελαίου. Μετά τις αρνητικές εξελίξεις της συναλλαγματικής ισοτιμίας από τον Νοέμβριο του 2014 και μετά στη Ρωσία και σε άλλες χώρες της Κοινοπολιτείας Ανεξάρτητων Κρατών (ΚΑΚ), το λάρι υποτιμήθηκε σημαντικά έναντι του δολαρίου, τροφοδοτώντας πληθωριστικές προσδοκίες. Ανταποκρινόμενη σε αυτή την εξέλιξη, η κεντρική τράπεζα αύξησε το βασικό επιτόκιο σε 4,5 % τον Φεβρουάριο του 2015. Δεδομένου ότι η κυβέρνηση από το 2013 εφαρμόζει ένα οικονομικό μοντέλο αντίθετο στους κοινωνικούς αποκλεισμούς, που μεταξύ άλλων περιλαμβάνει τη θέσπιση συστήματος καθολικής υγειονομικής περίθαλψης, οι πιέσεις στον προϋπολογισμό αυξήθηκαν και το δημοσιονομικό έλλειμμα ανήλθε στο 2,9 % του ΑΕΠ το 2014, από 2,6 % το 2013. Οι εξωτερικές πιέσεις εντάθηκαν εκ νέου το 2014. Το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών ανήλθε στο 9,6 % του ΑΕΠ, από 5,9 % το 2013, καθώς οι εισαγωγές αυξήθηκαν λόγω της οικονομικής ανάπτυξης, ενώ οι εξαγωγές και τα εμβάσματα μειώθηκαν λόγω του δυσμενούς εξωτερικού περιβάλλοντος. Η πρόοδος όσον αφορά τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις ήταν ικανοποιητική το 2014, με περαιτέρω διεύρυνση της καθολικής

πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη και αξιοσημείωτη βελτίωση όσον αφορά τον ανταγωνισμό, τη δημοσιονομική διαφάνεια και την εποπτεία του τραπεζικού τομέα. Τον Δεκέμβριο του 2014, το Συμβούλιο του ΔΝΤ ολοκλήρωσε την πρώτη επισκόπηση του προγράμματος που αφορά την τριετή συμφωνία stand-by ύψους 154 εκατ. δολαρίων ΗΠΑ που είχε συμφωνηθεί τον Ιούλιο του 2014.

3.2.2. *Ιορδανία*

Μετά την επίσημη αίτηση της Ιορδανίας για ΜΧΣ τον Δεκέμβριο του 2012, η Επιτροπή, στις 29 Απριλίου 2013, ενέκρινε πρόταση απόφασης για τη χορήγηση ΜΧΣ ύψους 180 εκατ. ευρώ υπό μορφή μεσοπρόθεσμου δανείου. Η απόφαση εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο στις 11 Δεκεμβρίου 2013. Στις αρχές του 2014 ολοκληρώθηκαν οι διαπραγματεύσεις για το ΜΣ για τον καθορισμό των μέτρων οικονομικής πολιτικής που πρέπει να λάβουν οι αρχές της Ιορδανίας και για τη συμφωνία δανειακής διευκόλυνσης. Τα δύο έγγραφα υπογράφηκαν τον Μάρτιο του 2014. Η μακροοικονομική χρηματοδοτική συνδρομή στην Ιορδανία προορίζεται να συμπληρώσει τα κεφάλαια που χορηγούνται από το ΔΝΤ στο πλαίσιο της τρέχουσας συμφωνίας stand-by. Η πρώτη δόση (100 εκατ. ευρώ) εκταμιεύθηκε τον Φεβρουάριο του 2015, ενώ η δεύτερη αναμένεται να αποδεσμευθεί το φθινόπωρο του 2015.

Παρά την έκθεση της Ιορδανίας σε αυξημένη περιφερειακή αστάθεια (μεταξύ άλλων τη συνεχιζόμενη σύγκρουση στη Συρία και την τρομοκρατική δραστηριότητα στην χερσόνησο του Σινά, που συνέχισε να επηρεάζει την προμήθεια φυσικού αερίου από την Αίγυπτο), η οικονομία της επεκτάθηκε το 2014. Η αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ έφθασε το 3,1 %, έναντι 2,8 % το 2013, χάρη στην ανάκαμψη στους τομείς της εξόρυξης, των κατασκευών, της κοινής ωφέλειας και του τουρισμού, καθώς και στην έντονη εισροή ξένων επιχορηγήσεων. Ο πληθωρισμός συγκρατήθηκε σε χαμηλά επίπεδα, επιτρέποντας μια πιο χαλαρή νομισματική πολιτική το 2014. Το δημοσιονομικό έλλειμμα (λαμβάνοντας υπόψη τις εξωτερικές επιχορηγήσεις και μεταβιβάσεις προς την NEPCO, την εθνική επιχείρηση ηλεκτρισμού) μειώθηκε ελαφρά από 11,5 % του ΑΕΠ το 2013 σε 10 % το 2014, χάρη στα υψηλότερα φορολογικά έσοδα και τις ισχυρές εισροές εξωτερικών επιχορηγήσεων. Το ισοζύγιο πληρωμών βελτιώθηκε χάρη στις σημαντικές εισροές κρατικών επιχορηγήσεων και κεφαλαίων, κυρίως από χώρες του Συμβουλίου Συνεργασίας του Κόλπου. Το σύνολο των ξένων επιχορηγήσεων εκτιμάται ότι αυξήθηκε σε 7 % του ΑΕΠ το 2014, από 2,7 % το 2013. Η πρόοδος όσον αφορά τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις ήταν ανομοιογενής, ιδίως με σημαντική καθυστέρηση της θέσπισης αναθεωρημένου νόμου περί του φόρου εισοδήματος. Η πέμπτη επισκόπηση του προγράμματος του ΔΝΤ ολοκληρώθηκε με επιτυχία τον Νοέμβριο του 2014. Αυτό επέτρεψε την εκταμίευση ποσού 129 εκατ. δολαρίων ΗΠΑ, και έτσι οι συνολικές εκταμιεύσεις από την έναρξη του προγράμματος ανήλθαν σε περίπου 1,4 δισεκατ. δολάρια ΗΠΑ (από συνολικό ποσό 2 δισεκατ. δολαρίων ΗΠΑ).

3.2.3. *Δημοκρατία της Κιργιζίας*

Στον απόηχο της εθνοτικής και πολιτικής βίας που οδήγησε σε απότομη πτώση της οικονομικής δραστηριότητας και σε σημαντικό κενό εξωτερικής χρηματοδότησης, η ΕΕ ανέλαβε δέσμευση στη διεθνή διάσκεψη δωρητών του Bishkek, τον Ιούλιο του 2010, για τη στήριξη της ανάκαμψης της Δημοκρατίας της Κιργιζίας. Αυτό οδήγησε στην έκδοση από την Επιτροπή, τον Δεκέμβριο του 2011, πρότασης απόφασης για τη χορήγηση ΜΧΣ ύψους έως 30 εκατ. ευρώ (15 εκατ. ευρώ υπό μορφή δανείων και 15 εκατ. ευρώ υπό

μορφή μη επιστρεπτέων επιχορηγήσεων). Η ΜΧΣ έχει έκτακτο χαρακτήρα, καθώς η Δημοκρατία της Κιργιζίας βρίσκεται εκτός του συνήθους γεωγραφικού πεδίου της ΜΧΣ, αλλά δικαιολογείται από την ένταση της ορμής των πολιτικών και οικονομικών μεταρρυθμίσεων υπέρ της δημοκρατίας στη χώρα και από το γεγονός ότι αποτελεί τμήμα μιας περιοχής με ιδιαίτερη οικονομική και πολιτική σημασία για την ΕΕ. Η απόφαση ΜΧΣ εγκρίθηκε στα τέλη Οκτωβρίου 2013. Τα έγγραφα ΜΧΣ υπογράφηκαν στα τέλη του 2014 και κυρώθηκαν από το Κοινοβούλιο της Κιργιζίας τον Φεβρουάριο του 2015. Οι εκταμιεύσεις τόσο της πρώτης όσο και της δεύτερης δόσης των δανείων έχουν προγραμματιστεί για το 2015.

Μετά από ένα ισχυρό έτος το 2013, οπότε το ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 10,5 % λόγω της αύξησης της παραγωγής χρυσού, η οικονομία της Κιργιζίας επιβραδύνθηκε σημαντικά το 2014, με αύξηση του ΑΕΠ εκτιμώμενη σε 3,6 %. Αυτό οφείλεται στην επιβράδυνση στον τομέα του εξωτερικού εμπορίου, τη μείωση των εμβασμάτων (που συνδέεται με την ύφεση στη Ρωσία και την επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας σε άλλους σημαντικούς εμπορικούς εταίρους, ιδίως τις χώρες της ΚΑΚ) και τη μείωση της παραγωγής χρυσού. Το τοπικό νόμισμα υποτιμήθηκε κατά 16,3 % έναντι του δολαρίου ΗΠΑ και ο ετήσιος πληθωρισμός το 2014 ανήλθε σε 10,9 % τον Φεβρουάριο του 2015. Με την παρέμβαση της κεντρικής τράπεζας στην αγορά συναλλάγματος προκειμένου να αποτραπούν οι πιέσεις για υποτίμηση, τα αποθέματα μειώθηκαν κατά 17,1 % μεταξύ του Ιουλίου 2014 και του Ιανουαρίου 2015. Το δημοσιονομικό έλλειμμα εκτιμάται σε 3,7 % του ΑΕΠ το 2014 και το δημόσιο χρέος σε 54,1 % του ΑΕΠ. Το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών παρέμεινε υψηλό το 2014, ανερχόμενο σε 13,7 % του ΑΕΠ. Το ισοζύγιο πληρωμών παραμένει, ως εκ τούτου, ευάλωτο. Στο πλαίσιο αυτό, οι αρχές της Κιργιζίας ζήτησαν έναν διάδοχο διακανονισμό από το ΔΝΤ. Οι διαπραγματεύσεις ολοκληρώθηκαν με επιτυχία στις αρχές του 2015 και ένα νέο τριετές πρόγραμμα στο πλαίσιο της διευρυμένης πιστωτικής διευκόλυνσης εγκρίθηκε από το Συμβούλιο του ΔΝΤ τον Απρίλιο του 2015. Μολονότι εφαρμόζεται η εθνική στρατηγική για την αειφόρο ανάπτυξη 2013-17, η πρόοδος στον χρηματοπιστωτικό τομέα υστερεί. Ο τραπεζικός κώδικας, ο οποίος αναμένεται να ενισχύσει την κανονιστική ρύθμιση στον τραπεζικό τομέα και τις εξουσίες και την ανεξαρτησία της Κεντρικής Τράπεζας, βρίσκεται εν αναμονή της έγκρισης από το Κοινοβούλιο.

3.2.4. Τυνησία

Τον Ιούνιο του 2013, το Συμβούλιο του ΔΝΤ ενέκρινε νέα συμφωνία stand-by διάρκειας 24 μηνών με την Τυνησία ύψους 1,75 δισεκατ. δολαρίων ΗΠΑ. Στο πλαίσιο αυτό, τον Αύγουστο του 2013, η κυβέρνηση της Τυνησίας ζήτησε μακροοικονομική χρηματοδοτική συνδρομή (ΜΧΣ) από την ΕΕ, ύψους 500 εκατ. ευρώ. Ως εκ τούτου, τον Δεκέμβριο του 2013, η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση για τη χορήγηση ΜΧΣ ύψους 250 εκατ. ευρώ, με τη μορφή δανείου που θα εκταμιευθεί σε τρεις ίσες δόσεις. Κατά τη διάρκεια των συζητήσεων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, το ποσό της συνδρομής αυξήθηκε σε 300 εκατ. ευρώ. Η απόφαση σχετικά με την πράξη ΜΧΣ εγκρίθηκε από τους συννομοθέτες τον Μάιο του 2014. Το ΜΣ και η συμφωνία δανειακής χρηματοδότησης συμφωνήθηκαν και υπογράφηκαν στο διάστημα μεταξύ Ιουλίου και Σεπτεμβρίου 2014, και κυρώθηκαν από το Κοινοβούλιο της Τυνησίας τον Μάρτιο του 2015. Η εκταμίευση της πρώτης δόσης αναμένεται τον Μάιο του 2015, ενώ η εκταμίευση της δεύτερης και της τρίτης δόσης εξαρτάται από την απαρέγκλιτη

συνέχιση της πορείας του προγράμματος του ΔΝΤ και από τη συμμόρφωση των αρχών της Τυνησίας με τους όρους της ΜΧΣ που καθορίζονται στο ΜΣ.

Η αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ παρέμεινε σε χαμηλά επίπεδα στο 2,3 % το 2014, έναντι 2,4 % το 2013. Η πολιτική αβεβαιότητα και οι εντάσεις όσον αφορά τα θέματα ασφάλειας συνέχισαν να αποτελούν τροχοπέδη για την οικονομική δραστηριότητα. Ο μέσος δείκτης του πληθωρισμού ήταν 5,5 % το 2014 και παρουσιάζει πτωτική τάση. Οι δημοσιονομικές και εξωτερικές ανισορροπίες παραμένουν σημαντικές, δημιουργώντας σημαντικές χρηματοδοτικές ανάγκες. Το δημοσιονομικό έλλειμμα για το 2014 θα είναι χαμηλότερο από τον στόχο του προγράμματος του ΔΝΤ (4,8 % του ΑΕΠ, σε σύγκριση με την αρχική πρόβλεψη ύψους 6,7 % του ΑΕΠ), αλλά αυτό οφείλεται κυρίως στην υποχρησιμοποίηση των πιστώσεων στον προϋπολογισμό επενδύσεων και στην αναβολή ορισμένων δαπανών για το 2015 και όχι στις βέλτιστες περικοπές στον προϋπολογισμό περιοδικών δαπανών. Όσον αφορά την εξωτερική πλευρά, το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών παρέμεινε υψηλό στο 8,9 % του ΑΕΠ για το 2014, σε σύγκριση με το 8,3 % του ΑΕΠ το 2013. Τα αποθέματα ήταν περίπου 7,8 δισεκατ. δολάρια στο τέλος του 2014, πράγμα που αντιπροσωπεύει μόλις τρεις μήνες εισαγωγών, σε αντίθεση με τον αρχικό στόχο των 9 δισεκατ. δολαρίων στο πλαίσιο του προγράμματος του ΔΝΤ. Τον Δεκέμβριο του 2014, το ΔΝΤ ολοκλήρωσε την πέμπτη επισκόπηση του προγράμματος της τρέχουσας συμφωνίας stand-by. Το ΔΝΤ αναγνώρισε ότι πληρούνταν όλα τα κριτήρια απόδοσης και ότι σημαντικός αριθμός διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων έχει προχωρήσει, παρά τις αντίξοες οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες και συνθήκες ασφαλείας.

3.2.5. Ουκρανία

Υπό το πρίσμα της ταχέως επιδεινούμενης οικονομικής κατάστασης της Ουκρανίας στις αρχές του 2014 και της σημαντικής αποδυνάμωσης του ισοζυγίου πληρωμών της, το Συμβούλιο ενέκρινε, τον Απρίλιο του 2014, μια νέα πράξη ΜΧΣ για τη χώρα με τη διαδικασία του επείγοντος (άρθρο 213 ΣΛΕΕ). Το πρόγραμμα αποτελείτο από δάνειο ανώτατου ύψους 1 δισεκατ. ευρώ, που θα εκταμιευθεί σε δύο δόσεις των 500 εκατ. ευρώ η καθεμία. Η ρύθμιση αυτή (ΜΧΣ II) ήταν επιπρόσθετη σε άλλη διευκόλυνση ΜΧΣ (ΜΧΣ I), η οποία έχει θεσπιστεί με δύο αποφάσεις (που εγκρίθηκαν το 2002 και το 2010) και ανέρχεται σε 610 εκατ. ευρώ υπό μορφή δανείου, που θα εκταμιευθεί σε τρεις δόσεις. Ως εκ τούτου, έχουν διατεθεί συνολικά 1,61 δισεκατ. ευρώ ως ΜΧΣ για την Ουκρανία⁷. Οι εκταμιεύσεις στο πλαίσιο των δύο προγραμμάτων κατέστησαν δυνατές αφότου το Συμβούλιο του ΔΝΤ ενέκρινε μια νέα διετή συμφωνία stand-by τον Απρίλιο του 2014. Η Ουκρανία έλαβε χρηματοδότηση ΜΧΣ ύψους 1,36 δισεκατ. ευρώ το 2014, περιλαμβανομένου ολόκληρου του ποσού των 1 δισεκατ. ευρώ που προβλεπόταν στο πλαίσιο της απόφασης ΜΧΣ II. Η τελική δόση της ΜΧΣ I, ύψους 250 εκατ. ευρώ, εκταμιεύθηκε τον Απρίλιο του 2015.

⁷ Τα δύο προγράμματα ΜΧΣ αποτελούν σημαντικό στοιχείο της δέσμης μέτρων στήριξης της Επιτροπής για την Ουκρανία ύψους άνω των 11 δισεκατ. ευρώ που ανακοινώθηκε στις 5 Μαρτίου 2014 (http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-159_en.htm). Επιπλέον της ΜΧΣ, η δέσμη μέτρων περιελάμβανε στήριξη μέσω άλλων χρηματοδοτικών μέσων όπως η αναπτυξιακή βοήθεια με τη μορφή επιχορηγήσεων και χρηματοδότησης από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα για την Ανασυγκρότηση και την Ανάπτυξη.

Μετά από δύο χρόνια στασιμότητας, το 2014 η οικονομία της Ουκρανίας εισήλθε σε βαθιά ύφεση λόγω της κρίσης εμπιστοσύνης που είναι αποτέλεσμα της ένοπλης σύγκρουσης στο ανατολικό τμήμα της χώρας. Η κρίση αυτή οδήγησε σε απότομη υποτίμηση του νομίσματος, καθώς και σε χαμηλότερη επενδυτική και καταναλωτική δραστηριότητα. Η οφειλόμενη στην σύγκρουση απώλεια παραγωγικής ικανότητας στο ανατολικό τμήμα της χώρας, το οποίο είναι ο βιομηχανικός πυρήνας της Ουκρανίας, συνέβαλε περαιτέρω στη συρρίκνωση του ΑΕΠ κατά 6,8 % σε πραγματικούς όρους το 2014. Το ασθενέστερο νόμισμα, σε συνδυασμό με σημαντικές αυξήσεις των διοικητικά καθοριζόμενων τιμών, είχε ως αποτέλεσμα μεγάλη αύξηση του πληθωρισμού βάσει του δείκτη τιμών καταναλωτή (ΔΤΚ). Ταυτόχρονα, παρά τα διάφορα διορθωτικά μέτρα (τόσο στην πλευρά των εσόδων όσο και στην πλευρά των δαπανών), το συνολικό δημοσιονομικό έλλειμμα επιδεινώθηκε σε περίπου 10,3 % του ΑΕΠ το 2014, ενώ το δημόσιο χρέος αυξήθηκε απότομα σε 70,2 % περίπου του ΑΕΠ στο τέλος του 2014. Όσον αφορά την εξωτερική πλευρά, η προσαρμογή του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών (από 8,7 % το 2013 σε 4,0 % το 2014), ωθούμενη από τη μείωση των εισαγωγών, συνοδεύτηκε από σημαντικές χρηματοοικονομικές εκροές του ιδιωτικού τομέα και καθυστερούμενες πληρωμές για φυσικό αέριο. Ως εκ τούτου, τα ακαθάριστα συναλλαγματικά αποθέματα της Ουκρανίας μειώθηκαν κατά περίπου 60 % (10 δισεκατ. ευρώ) κατά το 2014 σε 6,2 δισεκατ. ευρώ στο τέλος του έτους. Η ύφεση και η υποτίμηση του νομίσματος ως αποτέλεσμα της κρίσης εμπιστοσύνης έχουν ενεργήσει ως τροχοπέδη για τον τραπεζικό τομέα, οδηγώντας σε μεγάλες εκροές καταθέσεων, σημαντικές λειτουργικές ζημίες και αυξανόμενο ποσοστό μη εξυπηρετούμενων δανείων. Σε μια προσπάθεια για τη σταθεροποίηση του τομέα, η Κεντρική Τράπεζα ξεκίνησε την εξυγίανση των μη βιώσιμων τραπεζών και άρχισε μια συνολική διαδικασία ανακεφαλαιοποίησης για τον τομέα. Μεταρρύθμιση πραγματοποιήθηκε επίσης στον ενεργειακό τομέα και στον τομέα της διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών, με υποστήριξη από προγράμματα στήριξης με διεθνείς πιστωτές, συμπεριλαμβανομένης της ΕΕ.

Λαμβάνοντας υπόψη την περαιτέρω εξασθένηση της οικονομικής δραστηριότητας και την επιδείνωση του ισοζυγίου πληρωμών, η διεθνής κοινότητα, υπό την ηγεσία του ΔΝΤ, συγκρότησαν μια νέα δέσμη χρηματοδοτικής στήριξης για την Ουκρανία. Στο πλαίσιο αυτό, η χώρα υπέβαλε αίτημα για ένα νέο πρόγραμμα ΜΧΣ τον Σεπτέμβριο του 2014 και επανέλαβε το αίτημά της τον Δεκέμβριο του 2014. Λόγω των υψηλών πρόσθετων αναγκών εξωτερικής χρηματοδότησης, και προκειμένου να υποστηριχθεί το φιλόδοξο πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων των αρχών της Ουκρανίας, η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση, στις 8 Ιανουαρίου 2015, για ένα νέο πρόγραμμα ΜΧΣ ύψους έως 1,8 δισεκατ. ευρώ σε δάνεια (ΜΧΣ ΙΙΙ). Η απόφαση για το νέο πρόγραμμα ΜΧΣ εγκρίθηκε από τους συννομοθέτες τον Απρίλιο του 2015. Αναμένεται να εκταμιευθεί σε τρεις ίσες δόσεις κατά την περίοδο 2015-16. Στις 11 Μαρτίου 2015, το Συμβούλιο του ΔΝΤ ενέκρινε μια νέα τετραετή διευθέτηση στο πλαίσιο του διευρυμένου πιστωτικού μηχανισμού για την Ουκρανία (ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα ύψους 12,348 δισεκατομμυρίων, περίπου 17,5 δισεκατ. δολάρια ΗΠΑ). Το σύστημα αυτό αντικατέστησε τη διετή συμφωνία stand-by που είχε συμφωνηθεί τον Απρίλιο του 2014.

4. ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΣΩΣΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΤΗΣ ΜΧΣ: ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΙΣ

4.1. Επιχειρησιακές αξιολογήσεις

Σύμφωνα με τις απαιτήσεις του δημοσιονομικού κανονισμού της ΕΕ, η Επιτροπή διενεργεί επιχειρησιακές αξιολογήσεις με τη βοήθεια εξωτερικών συμβούλων, ώστε να λάβει εύλογες διασφαλίσεις σχετικά με τη λειτουργία των διοικητικών διαδικασιών και των χρηματοπιστωτικών κυκλωμάτων στις δικαιούχες χώρες.

Οι επιχειρησιακές αξιολογήσεις επικεντρώνονται στα συστήματα διαχείρισης των δημοσίων οικονομικών, ιδίως στις διαδικασίες και την οργάνωση των υπουργείων οικονομικών και των κεντρικών τραπεζών και, ειδικότερα, στη διαχείριση των λογαριασμών στους οποίους κατατίθενται τα κεφάλαια της ΕΕ. Επιπλέον, δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στον τρόπο λειτουργίας των οργάνων εξωτερικού ελέγχου, την ανεξαρτησία τους, τα προγράμματα εργασίας τους και την αποτελεσματικότητα των ελέγχων τους. Εξετάζονται επίσης οι διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων σε κεντρικό επίπεδο. Το 2014, η Επιτροπή διεξήγαγε επιχειρησιακή αξιολόγηση για την Ουκρανία, στο πλαίσιο της προετοιμασίας για τη νέα πράξη ΜΧΣ που εγκρίθηκε εκείνο το έτος.

4.2. Εκ των υστέρων αξιολογήσεις

Σύμφωνα με τον δημοσιονομικό κανονισμό της ΕΕ, η Επιτροπή διενεργεί εκ των υστέρων αξιολογήσεις⁸ για να αξιολογήσει τον αντίκτυπο των προγραμμάτων ΜΧΣ. Οι κύριοι στόχοι είναι οι εξής: (i) ανάλυση του αντικτύπου στην οικονομία της δικαιούχου χώρας, ιδίως όσον αφορά τη βιωσιμότητα της εξωτερικής της θέσης· και (ii) αξιολόγηση της προστιθέμενης αξίας της παρέμβασης της ΕΕ. Μια εκ των υστέρων αξιολόγηση μιας πράξης ΜΧΣ προς την Βοσνία και Ερζεγοβίνη ξεκίνησε το 2014· η εν λόγω αξιολόγηση ολοκληρώθηκε τον Μάρτιο του 2015.

5. ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΚΑΙ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ — ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Το πρόγραμμα πράξεων ΜΧΣ για το 2015 έχει ως εξής:

- (i) υλοποίηση πέντε αποφάσεων που έχουν ήδη εγκριθεί, για πράξεις ΜΧΣ στη Γεωργία, την Ιορδανία, τη Δημοκρατία του Κιργιζιστάν, την Τυνησία και την Ουκρανία (τελευταία δόση της ΜΧΣ Ι)·
- (ii) υλοποίηση της νέας απόφασης ΜΧΣ για την Ουκρανία που εγκρίθηκε τον Απρίλιο του 2015· και

⁸ Όλες οι εκ των υστέρων αξιολογήσεις διατίθενται στον δικτυακό τόπο της ΓΔ ECFIN:
http://ec.europa.eu/dgs/economy_finance/evaluation/completed/index_en.htm.

- (iii) έγκριση πιθανών νέων προγραμμάτων, με βάση τις αιτήσεις που έχουν ληφθεί έως σήμερα από την Αρμενία και την Αίγυπτο και νέες αιτήσεις που ενδεχομένως θα ληφθούν (ιδίως μία αναμενόμενη αίτηση από τη Μολδαβία).

Όπως αναφέρεται παραπάνω, οι πράξεις ΜΧΣ με τη Γεωργία, την Ιορδανία και τη Δημοκρατία της Κιργιζίας, καθώς και η πράξη ΜΧΣ Ι με την Ουκρανία πρόκειται να εκταμιευθούν πλήρως το 2015, ενώ το πρόγραμμα με την Τυνησία και η πράξη ΜΧΣ ΙΙΙ με την Ουκρανία θα εκταμιευθούν κατά την περίοδο 2015-16. Ωστόσο, η πλήρης εφαρμογή των πράξεων αυτών εξακολουθεί να εξαρτάται από την τήρηση των όρων πολιτικής που καθορίζονται στα αντίστοιχα ΜΣ.

Τον Φεβρουάριο του 2014, η Επιτροπή έλαβε νέα αίτηση για ΜΧΣ από την Αρμενία. Ωστόσο, η κατάσταση του ισοζυγίου πληρωμών δεν κρίθηκε επαρκώς κρίσιμη ώστε να δικαιολογείται πρόταση της Επιτροπής για τη χορήγηση ΜΧΣ, παρά την έγκριση ενός νέου χρηματοδοτικού διακανονισμού με το ΔΝΤ (στο πλαίσιο της διευρυμένης πιστωτικής διευκόλυνσης, ύψους 125 εκατ. δολαρίων ΗΠΑ) στις 7 Μαρτίου του 2014. Η Επιτροπή παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς την οικονομική και δημοσιονομική κατάσταση στην Αρμενία, ιδίως στο πλαίσιο του πιο δύσκολου εξωτερικού οικονομικού περιβάλλοντος που αντιμετωπίζει η χώρα από τα τέλη του 2014.

Τον Νοέμβριο του 2012, η Αίγυπτος επανέλαβε το αίτημά της για ΜΧΣ συνολικού ύψους 500 εκατ. ευρώ. Η Επιτροπή εξέτασε το ενδεχόμενο υποβολής πρότασης, η οποία πιθανώς θα συνίστατο σε δάνειο ύψους 450 εκατ. ευρώ, σε συνδυασμό με επιχορήγηση ύψους 50 εκατ. ευρώ. Επιπλέον, τον Ιούνιο του 2013 διεξήχθη επιχειρησιακή αξιολόγηση η οποία ανέλυσε τα χρηματοδοτικά κυκλώματα και τους ελέγχους του συστήματος διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών της Αιγύπτου. Ωστόσο, η προτεινόμενη ΜΧΣ ανεστάλη εν αναμονή της ολοκλήρωσης, μεταξύ της Αιγύπτου και του ΔΝΤ, της εκταμίευσης προγράμματος του ΔΝΤ και σε συνάρτηση με τις πολιτικές εξελίξεις στη χώρα από τον Ιούλιο του 2013 και μετά.

Η Επιτροπή αναμένει να λάβει επίσημο αίτημα για ΜΧΣ από τη Μολδαβία το 2015, έχοντας υπόψη την επιδείνωση της οικονομικής κατάστασης και τις συνεχιζόμενες συζητήσεις με το ΔΝΤ για ένα πιθανό νέο πρόγραμμα.

Ο πίνακας που ακολουθεί παρέχει μια επισκόπηση των αναλήψεων υποχρεώσεων και των πληρωμών για τις επιχορηγήσεις ΜΧΣ για τα έτη 2013, 2014 και (ενδεικτικά) 2015. Οι προβλέψεις για το 2015 είναι εντελώς προκαταρκτικές και περιλαμβάνουν μόνον τις πράξεις ΜΧΣ για τις οποίες έχει υποβληθεί πρόταση απόφασης από την Επιτροπή ή η απόφαση έχει ήδη εγκριθεί από τους συννομοθέτες.

Το συνολικό ποσό των εκκρεμών δανείων ΜΧΣ ανερχόταν σε 1 842 εκατ. ευρώ στο τέλος του 2014. Το ποσό αυτό είναι εγγυημένο από τον προϋπολογισμό της ΕΕ μέσω του Ταμείου Εγγυήσεων για τις εξωτερικές δράσεις,⁹ το οποίο καλύπτει επίσης τα δάνεια Ευρατόμ και τα δάνεια της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ) προς τρίτες χώρες. Το ταμείο αυτό τροφοδοτείται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Οι εκταμιεύσεις δανείων ΜΧΣ αναμένεται να ανέλθουν σε σχεδόν 1,9 δισεκατ. ευρώ το 2015, πράγμα

⁹ Για περισσότερες πληροφορίες, μπορείτε να συμβουλευθείτε την Έκθεση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με τις εγγυήσεις που καλύπτονται από τον γενικό προϋπολογισμό (COM(2014) 540).

που θα αντιστοιχεί σε τροφοδότηση του Ταμείου Εγγυήσεων ύψους 168 εκατ. ευρώ περίπου. Τα στοιχεία αυτά, ωστόσο, δεν λαμβάνουν υπόψη ενδεχόμενες νέες πράξεις ΜΧΣ για τις οποίες η Επιτροπή δεν έχει ακόμη υποβάλει πρόταση.

Αναλήψεις υποχρεώσεων και πληρωμές ΜΧΣ, εκταμιεύσεις δανείων ΜΧΣ 2013-2015 (σε ευρώ)			
	2013	2014	2015 (ενδεικτικά)*
Αναλήψεις υποχρεώσεων για επιχορηγήσεις στον προϋπολογισμό	94 550 000	60 000 000	77 955 000
Επιχειρησιακές αξιολογήσεις, εκ των υστέρων αξιολογήσεις, μελέτες για τις δημόσιες δαπάνες και τη δημοσιονομική ευθύνη (ΔΔΔΕ)	173 856	181 874	250 000
ΜΧΣ Δημοκρατία της Κιργιζίας (εγκεκριμένη απόφαση)		15 000 000	
ΜΧΣ Γεωργία (εγκεκριμένη απόφαση)		23 000 000	
Άλλες πιθανές πράξεις ΜΧΣ (Μολδαβία, Αίγυπτος, Αρμενία ...)			θα οριστεί
Αναλήψεις υποχρεώσεων, σύνολο	173 856	38 181 874	
Μη δεσμευθείσες πιστώσεις του προϋπολογισμού	94 376 144	21 818 126	
Πιστώσεις πληρωμών για επιχορηγήσεις στον προϋπολογισμό	56 339 890	52 153 011	74 218 061
Επιχειρησιακές αξιολογήσεις, εκ των υστέρων αξιολογήσεις, μελέτες για τις δημόσιες δαπάνες και τη δημοσιονομική ευθύνη (ΔΔΔΕ)	529 345	179 806	
ΜΧΣ Δημοκρατία της Κιργιζίας (εγκεκριμένη απόφαση)			15 000 000
ΜΧΣ Γεωργία (εγκεκριμένη απόφαση)			23 000 000
Άλλες πιθανές πράξεις ΜΧΣ (Μολδαβία, Αίγυπτος, Αρμενία ...)			θα οριστεί
Πληρωμές, σύνολο	529 345	179 806	
Μη χρησιμοποιηθείσες πιστώσεις για πληρωμές επιχορηγήσεων	55 810 545	51 973 205	
Εκταμιεύσεις δανείων ΜΧΣ			
Βοσνία-Ερζεγοβίνη (εγκεκριμένη απόφαση)	100 000 000		
Ουκρανία I (εγκεκριμένη απόφαση)		360 000 000	250 000 000
Ουκρανία II (εγκεκριμένη απόφαση)		1000 000 000	
Γεωργία (εγκεκριμένη απόφαση)			23 000 000
Ιορδανία (εγκεκριμένη απόφαση)			180 000 000
Τυνησία (εγκεκριμένη απόφαση)**			200 000 000
Δημοκρατία της Κιργιζίας (εγκεκριμένη απόφαση)			15 000 000
Ουκρανία III (εγκεκριμένη πρόταση)**			1200 000 000
Άλλες πιθανές πράξεις ΜΧΣ (Μολδαβία, Αίγυπτος, Αρμενία ...)			
Εκταμιεύσεις δανείων ΜΧΣ, σύνολο	100 000 000	1360 000 000	1868 000 000

* Εκτός από τα αριθμητικά στοιχεία για τις πιστώσεις του προϋπολογισμού, οι οποίες αντιστοιχούν στον προϋπολογισμό που έχει εγκριθεί για το 2015

** Μόνο δύο από τις τρεις δόσεις αναμένεται να εκταμιευθούν το 2015. Η εκταμίευση της τελικής δόσης προβλέπεται για το 2016.